

Montserrat Guibernau

Cap a una Escòcia independent? (1)

Al Regne Unit s'ha obert el debat entorn de la celebració d'un referèndum sobre la independència d'Escòcia promogut pel primer ministre Alex Salmond, líder de l'SNP, que el va incloure en el programa electoral del 2011. Salmond va obtenir la majoria absoluta i es disposa a complir el que va prometre.

Es evident que la iniciativa incomoda el Govern britànic –per definició cap Estat no és favorable a alterar la seva integritat territorial–, però el Regne Unit és un país amb una tradició democràtica llarga que en cap moment no es planteja qüestionar el dret dels escocesos a decidir sobre el seu futur polític, ja sigui a dins o a fora de la Unió. La definició d'Escòcia com a nació comporta respectar-ne la cultura, la història, el territori, la identitat diferent i el dret a l'autodeterminació.

Un referèndum sobre la independència d'Escòcia només serà legal si el Parlament de Westminster l'autoritza. Arran

El sí a la independència és dubtós, però la majoria de la població votaria a favor de l'autonomia fiscal d'Escòcia

de la llei d'Escòcia del 1998, en què es va establir el règim autònom del país, els temes definits com a matèries reservades, per exemple els que estan relacionats amb la Unió, només els pot legislar Westminster. La convocatòria d'un referèndum podria afectar la Unió. Una victòria eventual del sí exigiria la dissolució i posterior redefinició de la Unió entre les nacions que avui formen el Regne Unit: Anglaterra, Escòcia, Gal·les i Irlanda del

M. GUIBERNAU, catedràtica de Política, Queen Mary University of London

Nord. Per tant, la necessitat que Westminster autoritzi el referèndum és evident i el primer ministre David Cameron ja s'ha compromès a introduir la legislació necessària perquè sigui legal.

El tema va sortir a la palestra no fa gaire, quan Cameron va mirar de determinar la data i la pregunta del referèndum, cosa que va generar una reacció immediata i contundent. En qüestió de minuts els escocesos recordaven a Cameron que només hi ha un diputat conservador en tot Escòcia i el convidaven que no es fiqués en els seus assumptes. A Westminster les alarmes es van disparar. Calia evitar un enfrontament entre un Govern *tory* a Londres i un Govern liderat per l'SNP a Escòcia, perquè els escocesos podrien reaccionar situant-se al costat de Salmond.

Recordem que l'SNP ha aconseguit reduir la taxa d'atur a Escòcia com a conseqüència de la posada en marxa de 54 projectes nous en infraestructures. A més a més, no cobra taxes als universitaris escocesos, ni tampoc no cobra per les receptes mèdiques, i ofereix assistència gratuïta a les persones grans, que poden accedir a una residència sense haver d'empenyorar la casa ni gastar-se tots els estalvis.

Cameron aposta per un referèndum que només inclogui una pregunta –independència sí o no– i que se celebri al més aviat possible. Però Salmond té uns altres plans. Es planteja fer-lo a la tardor del 2014 i incloure-hi dues preguntes. La primera és un sí o un no a la independència i la segona interroga: "Esteu a favor de la *devolution max*?", és a dir, de l'autonomia fiscal d'Escòcia. I mentre que hi ha dubtes seriosos que Salmond aconsegueixi un sí a la independència –i per això formular la pregunta no resulta gaire arriscat per a Cameron–, les possibilitats

que la majoria de la població es manifesti a favor de l'autonomia fiscal d'Escòcia són molt elevades. Es pot afegir que la *devolution max* supera de manera notable les aspiracions del pacte fiscal proposat pel Govern de Catalunya.

Alex Salmond, economista de professió, és un polític carismàtic, intel·ligent, professional i molt treballador que el 2011 *The Times* va elegir com a Britànic de l'Any. Quan tenia 35 anys es va convertir en líder de l'SNP i ara demostra una

estratègia clara i ben dissenyada que és molt possible que resulti en la independència d'Escòcia, o en la gairebé-independència. No busca l'antagonisme, sinó la negociació que li permeti ampliar l'autonomia escocesa i assolir una separació cordial si guanya el referèndum. El plantejament de Salmond inclou la preservació de la monarquia –gaudeix d'una bona relació amb Isabel II, amb qui comparteix la passió per les curses de cavalls.

Però quins serien els reptes principals a què s'enfrontaria una Escòcia independent? El país hauria de decidir si adopta l'euro com a moneda o si decideix mantenir la lliura esterlina –si fos possible–. Escòcia hauria de sol·licitar l'accés a la Unió Europea –algun país membre ja s'hi ha mostrat en contra–. La crisi econòmica va situar el Royal Bank of Scotland en números vermells i el Govern britànic ha invertit 40.000 milions de lliures de diners públics en el rescat. Quin percentatge estaria disposat a retornar, Salmond? Sense incloure-hi la participació de deute públic que correspondria a Escòcia i que es xifra en prop de 110.000 milions. La independència posaria fi al generós subsidi anual establert per Westminster –uns 10.000 milions de lliures–, finançat principalment per contribuents anglesos.

Una Escòcia independent hauria de percebre els beneficis que s'obtenen dels jaciments de petroli al mar del Nord, que l'SNP estima que s'enfien fins al bilió de lliures. L'any 2010 es van extreure 3.446 milions de tones de petroli i 2.337 bilions de metres cúbics de gas natural del mar del Nord. La contribució fiscal de la indústria del petroli i el gas arribarà als 11.100 milions de lliures esterlines el 2011-2012 (UK Oil and Gas)●

JORDI BARBA

Valentí Puig

Mimi i el senyor president

Es deia Mimi, tenia dinou anys, era becària a la Casa Blanca i ara diu que va lliurar la seva virginitat al president Kennedy. Des d'aleshores, el secret amb què Kennedy va aconseguir portar la seva intensa vida extramatrimonial resulta encara més inexplicable. Tots diuen que ho sabien però ningú no en va dir res. Clinton va tenir un altre tractament. Fins i tot el rumor sobre una relació extramatrimonial d'Eisenhower, durant la guerra, amb la seva xofer i secretària, la superdiscreta Kay Summersby, no va poder amb la solidesa del matrimoni amb Mamie, ni va tenir titulars en la premsa del moment. Molts ciutadans nord-americans ignoraven que Roosevelt estava impossible per la pólio. Amb un esforç sense igual, va aconseguir caminar, agafant-se del braç del seu fill. Va tutelar el *New Deal*, va liderar el seu país en la guerra després de Pearl Harbour. És considerat un dels grans presidents. La debilitat de Churchill no van ser les dones: el que li agradava eren el xampany i el whisky en quantitats notables. Sense abandonar gairebé mai el cigar pur, aconseguí que el Regne Unit resistís l'investida d'Hitler. Avui segurament seria un polític marginal, massa políticament incorrecte, un individu pintoresc.

No acabarem de discutir si Kennedy va ser un gran president. Cuba, la guerra freda, els drets civils van ocupar les seves jor-

nades, combinant interludis d'intimitat sexual amb una apreciable varietat de dones. Entre totes, Marilyn Monroe s'acseja els seus malucs embotida en lamé i li canta *Happy Birthday* al seu amant presidencial. Tot això simplifica la imatge actual de Jack Kennedy perquè, sent l'anècdota el material de la història, també la redueix molt. Ara mateix, per exemple, la família Eisenhower s'ha incomodat amb una versió excessivament rústica que es vol donar d'un dels grans presidents dels EUA en construir-li un memorial a Washington. El general Eisenhower s'esforçava a donar una imatge plana, del tot assequible, però era un polític d'astúcia maquiavèlica amb un control permanent de les coses encara que semblés estar jugant al golf tots els dies. Va saber aparèixer-se com l'antítesi del lideratge de voluntat quan en realitat governava de manera inexpugnable. Tingué dos mandats i el seu lema acabaria sent "Mai no ho vau passar tan bé". Va tenir de rústic tot el que De Gaulle tenia de modest.

A què ve que ara Mimi, Mimi Alford, recordi aquell estiu del 1962 en què va ser convidada a nedar a la piscina de la Casa Blanca i després a unes copes? Va acabar consentint perdre la virginitat –conta en un llibre– precisament a l'habitació de Jackie Kennedy. La història va durar el que duraven aquestes coses amb Kennedy: uns mesos. En aquell 1962, l'astronauta John

Glenn va fer voltes entorn de la Terra, va tenir lloc allò que el règim de Franco va anomenar contuberni de Munic, el món va tremolar amb la crisi dels míssils a Cuba, Algèria s'independitzava, es casaven Joan Carles i Sofia, va començar el Vaticà II, van morir Faulkner i Marilyn.

El republicà Newt Gingrich ha pugat en les primàries sense importar-li gaire les revelacions sobre les seves infidelitats matrimonials en el passat. Ha donat unes justi-

Els marges de la vida privada per a qui és protagonista gran o menor de la vida pública són assumpte de difícil resolució

ficacions espantosos i els addictes al Tea Party l'han comprès. Alguns segurament són els mateixos que van clamar contra el libido insaciable de Clinton. Gingrich diu que la irresponsabilitat de Clinton no va ser l'agitació sexual sinó mentir. Alguna cosa està canviant, encara que sense arribar a la pràctica complaença de l'electorat francès amb la vida privada dels presidents de la República. Prolífic cas Mitterrand.

Els marges de la vida privada per a qui és protagonista gran o menor de la vida públi-

ca és un assumpte de difícil resolució geomètrica o jurídica. La ciutadania té dret a saber, el quart poder té l'obligació d'informar, el secretisme és impropri d'una democràcia, però en quina mesura una personalitat pública no té dret a la vida privada? I, més encara, fins a quin punt la seva vida privada ha de quedar desprotegida davant la intrusió i la pugnatitat dels paparazzi? Els enregistraments il·legals fets per la premsa de Rupert Murdoch han portat a un extrem de degradació. En les seves rondes sexuals, estava Kennedy sempre localitzable en cas de crisi greu? La deslleialtat amb la dona i la seva vida familiar importa o no importa en algú que ha de ser lleial al seu jurament i a la veritat? Tenen els casos periodístes, és que no tenen cap altra cosa millor a fer que fotografiar el príncep Carles d'Anglaterra sota la dutxa? La becària Mimi va cedir als poders seductors de Kennedy –segons conta– entre daquiris. Ella portava la colònia 4711. Ell no la va besar als llavis. Després, van prendre abundants banyes, junts. Van anar al ranxo de Bing Crosby. Un epíleg per afegir a les biografies de Kennedy, si en alguna cosa fos cert. Qui sap a què es deu que, amb 69 anys, Mimi hagi decidit explicar les seves experiències sexuals de l'estiu del 1962, fa mig segle. Pot ser un compromís nobilitant amb la veritat o conseqüència inevitable de com de car s'ha posat viure la jubilació en Florida.●